

گفت‌وگو با رئیس اداره اوقاف ناحیه یک مشهد در باره حفاظت از موقوفات حاشیه شهر

نوشتار و پس از موقوفه خواری

گفت‌وگو
مهدی پناهی

بحر آباد، تقریباً زمین خام نداریم، جز دو یا سه قطعه محدود که با کاربری زراعی در اختیار مستأجر است و طبیعتاً با همان قرارداد می‌دارند می‌توانند استفاده کنند و حق تفکیک یا تغییر کاربری ندارند، ممکن است این کار را انجام بدهند اما تخلف است که از طریق مراجع قانونی پیگیری می‌شود.

این نظارت و پیگیری چگونه رخ داده است که در حال حاضر این همه ساخت‌وساز غیر مجاز داریم؟

تفکیک در اراضی خین عرب توسط مستأجران در سال‌های دور انجام گرفته است و اراضی که معمولاً کاربری زراعی داشته‌اند، تغییر کاربری پیدا کرده‌اند، الان هم خود مستأجران مستقیم به شهرداری مراجعه می‌کنند تا احوال قانونی‌اش را طریقی کنند، بعد هم به ما مراجعه می‌کنند، ما هم با توجه به این که شهرداری با تغییر کاربری موافقت می‌کند، قرارداد با کاربری جدید را برای مستأجر تنظیم می‌کنیم. بقیه موارد را با شهرداری مکاتبه می‌کنیم که تعیین تکلیف کنند که اگر مستأجران آمدند و از قانون تمکین کردند که حقوق شهرداری و حقوق موقوفه را پرداخت کنند، این تغییر کاربری اشکالی دارد یا نه که تا الان پاسخی نگرفتیم. یکی از جاهایی که ساخت‌وساز در اراضی موقوفات و تغییر کاربری صورت گرفته، منطقه شتر کو موقوفه اللوردی خان است که متولی دارد، در موقوفه‌ای که متولی دارد تمام اقدامات در موقوفه توسط متولی انجام می‌شود و اداره اوقاف بر فعالیت‌ها و عملکردهای متولی نظارت می‌کند و خود اداره اوقاف نمی‌تواند به‌طور مستقیم کار اجرایی انجام بدهد، در چند هفته گذشته برای چندمین بار به متولی اخطاریه داده‌ایم که اراضی تحت نظارت شما توسط مستأجران تفکیک، تغییر کاربری و خرید و فروش می‌شود. البته این موضوع به جهاد کشاورزی به‌عنوان دبیر شورای حفظ حقوق بیت‌المال هم منعکس شده، چون آن‌ها متولی حفاظت از زمین‌های کشاورزی هستند، باید جهاد کشاورزی در این موضوعات حضور جدی‌تری داشته باشد یعنی اگر آن‌ها کمک کنند، ما می‌توانیم کار را بهتر انجام دهیم؛ موارد متعدد به اداره جهاد کشاورزی منعکس شده است اما اقدام جدی انجام نگرفته است، اداره اوقاف هم که ضابط قضایی ندارد، نهایت کار ما این است که می‌رویم آنجا می‌بینیم که مستأجر اراضی را فروخته و رفته است، خیلی از مستأجران دیگر نیستند یعنی یک‌زار چند هکتار زمین را قطعه‌قطعه کرده و فروخته است و الان با ۲۰ تا ۵۰ تا مستأجر روبه‌رو می‌شویم، همه هم می‌گویند ما قول‌نامه داریم، پول دادیم و از این قبیل ادعاها. اداره اوقاف باید از

مشهد شهر موقوفه‌هاست چرا که بیش از نیمی از اراضی آن زمین‌های وقفی است، این زمین‌ها که شامل اراضی کشاورزی و مسکونی یا کاربری خاص می‌شود، در حاشیه شهر هم نعمت است و هم نعمت! قیمت آن به مدیریت شهری رسیده است؛ زیرا عمده ساخت‌وسازهای غیرقانونی پیرامون شهر در این زمین‌ها انجام گرفته و امروز چالشی به نام حاشیه شهر را به وجود آورده و نعمت آن برای سودجویانی است که این زمین‌ها را تکه‌تکه می‌کنند و به فروش می‌رسانند و مردم آگاهانه یا ناآگاهانه خانه و کاشانه خود را بر آن بنا می‌کنند. هر چند امروزه زمین‌های خالی از بنا در محدوده داخلی حاشیه شهر کمتر دیده می‌شود، اما با این حال لکه‌های خاصی در این مناطق وجود دارد، علاوه بر این زمین‌های کشاورزی چسبیده به این مناطق نیز مستعد تصرف و تغییر کاربری و ایجاد حاشیه جدید هستند، از این منظر با حجت‌الاسلام محمد ذاکری رئیس اداره ناحیه یک مشهد که بخشی از اراضی این ناحیه در حاشیه شهر قرار گرفته است، به گفت‌وگو نشستیم تا از میزان حفاظت از این اراضی اطلاع پیدا کنیم.

یکی از علت‌های بروز حاشیه‌نشینی و سکونتگاه‌های غیر رسمی، حفاظت نکردن از زمین‌های خالی عمومی است، چقدر از این زمین‌ها زیر نظر سازمان اوقاف است؟

در پیرامون شهر مشهد در چند نقطه موقوفات داریم قسمتی از موقوفات موجود در حاشیه شهر مشهد، در هاشمیه، قسمتی دیگر در بولوار دوم طبرسی است، در انتهای بولوار سوم طبرسی بعد از شتر کو موقوفه اللوردی خان زیر نظر اداره ناحیه یک است که ۶۱۵ هکتار است، نقطه دیگر در خین عرب است که اراضی موقوفه میرزا ابوالصالح رضویه و شهرک نوید و شهرک حجت و اراضی بحرآباد است. در شهرک نوید یا شهرک حجت یا

